

Concursul „Traian Lalescu”
Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca, 6 mai 2008

Rezolvați la alegere 5 din cele 8 probleme propuse, fiecare pe o foaie separată.

Timp de lucru: 3 ore.

1. Se consideră în $\mathbb{R}^2$ o mulțime P formată din 2008 puncte distincte. Arătați că există un disc deschis $D \subseteq \mathbb{R}^2$ astfel încât $P \cap D$ să conțină exact 1004 puncte.

2. Fie șirul $a_n = \prod_{k=1}^{2n} (n^2 + k^2)$. Calculați $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt[n]{a_n}}{n^4}$.

3. Fie $a > 0$ un număr real fixat și

$$S = \{(x_n)_{n \in \mathbb{N}} : x_n > 0 \forall n \in \mathbb{N} \text{ și } \sum_{n=1}^{\infty} x_n = a\}$$

Arătați că mulțimea de numere reale $I = \{\sum_{n=1}^{\infty} x_n^2 : (x_n)_{n \in \mathbb{N}} \in S\}$ este un interval și precizați care sunt capetele acestuia.

4. Fie f un polinom cu coeficienți reali cu proprietatea că $f(x) \geq 0, \forall x \in [0, \infty)$. Notăm

$$F = \sum_{n=0}^{\infty} f^{(n)}, \text{ unde } f^{(n)} \text{ reprezintă derivata de ordin } n.$$

Arătați că $F(x) \geq 0, \forall x \in [0, \infty)$.

5. Pentru $n \in \mathbb{N}$, fie $A, B \in \mathcal{M}_n(\mathbb{C})$ astfel încât matricea $A + B$ este inversabilă. Arătați că

$$A(A + B)^{-1}B = B(A + B)^{-1}A$$

6 a) Arătați că inelul $\mathbb{Z}[\sqrt{-2}]$ este euclidian.

b) Folosind (eventual) punctul **a)** găsiți toate soluțiile întregi ale ecuației

$$y^2 + 2 = x^3.$$

7. Există funcții analitice $f : \mathbb{C} \setminus \{0\} \rightarrow \mathbb{C}$ astfel încât $|f(z)| \geq \frac{1}{\sqrt{|z|}}, \forall z \in \mathbb{C} \setminus \{0\}$?

8. Fie (X, d) un spațiu metric compact și $f : X \rightarrow X$ o izometrie (adică $d(f(x), f(y)) = d(x, y), \forall x, y \in X$). Arătați că $f(X) = X$.

(Se poate eventual presupune că X este mulțime compactă din $\mathbb{R}^n$ iar d este metrica euclidiană $d(x, y) = \|x - y\|$.)

Soluții

1. Considerăm un punct $a \in \mathbb{R}^2$ astfel încât pentru $p, q \in P$ distincte să avem $d(a, p) \neq d(a, q)$. Un astfel de punct există ($a \in \mathbb{R}^2 \setminus M$ unde M este reuniunea mediatoarelor tuturor perechilor de puncte din P). Rezultă că $\{d(a, p) : p \in P\}$ conține 2008 elemente $r_1 < r_2 < \dots < r_{2008}$. Luăm D discul de centru a și rază $r = (r_{1004} + r_{1005})/2$.

2. $b_n = \frac{\sqrt[n]{a_n}}{n^4} = \left(\prod_{k=1}^{2n} \left(1 + \frac{k^2}{n^2}\right) \right)^{1/n}$.
 $\ln b_n = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^{2n} \ln\left(1 + \frac{k^2}{n^2}\right) = \frac{2}{2n} \sum_{k=1}^{2n} \ln\left(1 + 4\frac{k^2}{(2n)^2}\right)$. Rezultă $\lim_{n \rightarrow \infty} \ln b_n = 2 \int_0^1 \ln(1 + 4x^2) dx = 2 \ln 5 + 2 \arctan 2 - 4$. Deci $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt[n]{a_n}}{n^4} = e^{2 \ln 5 + 2 \arctan 2 - 4}$.

3. Răspuns: $I = (0, a^2)$.

Fie $y_n = x_n/a$. Rezultă $\sum y_n = 1 \implies 0 < \sum y_n^2 < \sum y_n = 1$ deci $\sum y_n^2 \in (0, 1) \implies \sum x_n^2 \in (0, a^2)$ adică $I \subseteq (0, a^2)$.

Fie acum $t \in (0, 1)$. Există $y_n > 0$ a.î. $\sum y_n = 1, \sum y_n^2 = t$; este suficient să luăm o progresie geometrică $y_n = p \cdot q^{n-1}$. Revine la $p/(1-q) = 1, p^2/(1-q^2) = t$. Ecuația $(1-q)^2/q^2 = t$ are soluție dacă $t \in (0, 1)$.

4. Presupunem f neconstant (altfel este evident). F are un minim în x_0 (căci $F(\infty) = \infty$). Dacă $x_0 \neq 0$ atunci $F'(x_0) = 0$. Dar $F'(x) = F(x) - f(x)$, deci $F(x_0) = f(x_0) \geq 0 \implies F \geq 0$ pe $[0, \infty)$.

Dacă $x_0 = 0$ atunci $F'(0) \geq 0$ (căci 0 e punct de minim) și $F(0) = F'(0) + f(0) \geq f(0) \geq 0$.

5. Se consideră întâi cazul când A, B sunt inversabile. Avem: $A(A+B)^{-1}B = (B^{-1}(A+B)A^{-1})^{-1} = (B^{-1} + A^{-1})^{-1}$ și similar $B(A+B)^{-1}A = (B^{-1} + A^{-1})^{-1}$.

În cazul general, există $\delta > 0$ astfel încât $A + \lambda I$ și $B - \lambda I$ sunt inversabile pentru $0 < \lambda < \delta$. Se aplică cele de mai sus pentru $A + \lambda I$ și $B - \lambda I$ și se face $\lambda \rightarrow 0$.

6. a) Ca funcție $\delta : \mathbb{Z}[\sqrt{-2}]^* \rightarrow \mathbb{N}_0$ care apare în definiția ineleului euclidian se poate lua $\delta(m + n\sqrt{-2}) = m^2 + 2n^2$.

b) $U(\mathbb{Z}[\sqrt{-2}]) = \{-1, 1\}$. Fie $(x_0, y_0) \in \mathbb{Z}^2$ soluție. Rezultă $(y_0 + \sqrt{-2})(y_0 - \sqrt{-2}) = x_0^3$. Fie $a = m + n\sqrt{-2}$ un divizor ireductibil al lui x_0 . Rezultă $\bar{a} = m - n\sqrt{-2}$ divizor ireductibil al x_0 . Dacă $a|(y_0 + \sqrt{-2})$ avem $\bar{a}|(y_0 - \sqrt{-2})$ și deci $a^3|(y_0 + \sqrt{-2})^3, \bar{a}^3|(y_0 - \sqrt{-2})^3$ (căci a nu poate divide ambii factori $y_0 \pm \sqrt{-2}$). Putem deci presupune $y_0 + \sqrt{-2} = (m + n\sqrt{-2})^3$ (cub perfect).

Deci $y_0 = m^3 - 6mn^2, 1 = 3m^2n - 2n^3 = n(3m^2 - 2n)$. De aici, $n = 1, m = \pm 1$ și $(x_0 = 3, y_0 = \pm 5)$.

7. Nu. $g = 1/f$ ar fi analitică pe $\mathbb{C} \setminus \{0\}$ și $|g(z)| \leq \sqrt{|z|}$. g ar avea singularitate eliminabilă în $z = 0$, deci g ar fi întregă. Din inegalitățile lui Cauchy ar rezulta că pentru $|z| < R$, $|g'(z)| \leq \frac{\sqrt{R}}{R}$. S-ar obține că $g' = 0$ (pentru $R \rightarrow \infty$) și deci g constantă, f constantă, contradicție.

8. Fie prin reducere la absurd $\exists x_0 \in X \setminus f(X)$. $f(X)$ fiind închisă, $d(x_0, f(X)) = \varepsilon > 0$. Șirul iterațiilor $x_n = f(x_{n-1}), n \geq 1$, verifică $d(x_n, x_m) = d(x_{n-m}, x_0) \geq \varepsilon$ pentru $n > m$.

Deci șirul (x_n) nu are subșiruri fundamentale (deci convergente), contradicție.